



**Brief aan de leden
T.a.v. het college**

Datum
19 juli 2018

Ons kenmerk
TIP
/U201800472
Lbr. 18/036
Uw kenmerk

Telefoon
070 373 8393

Bijlage(n)
Handelingsperspectief
Zorg en Veiligheid

Onderwerp
Ledenbrief Zorg en Veiligheid en een landelijke update

Geacht college en gemeenteraad,

Met deze ledenbrief willen wij met u het gesprek op gang brengen over een essentieel onderdeel van de transformatie van het sociaal domein: de verbinding tussen zorg, welzijn, jeugdhulp, veiligheid en straf. Uit een eerste analyse van de nieuwe collegeakkoorden blijkt dat het versterken van de samenwerking tussen zorg en veiligheid vaker wordt genoemd dan vier jaar geleden. Daarnaast is er sprake van een grote landelijke dynamiek: het kabinet heeft in haar regeerakkoord afspraken gemaakt over een aantal voor zorg en veiligheid relevante thema's.

1: Waarom is een verbinding tussen zorg en veiligheid nodig?

Een kleine groep inwoners heeft ernstige problemen op meerdere leefdomeinen, waarbij deze problemen veelal aan zowel het zorg- als veiligheidsdomein raken. Het gaat om ingewikkelde en ernstige problemen waarbij veel verschillende en vaak wisselende zorg- en veiligheidspartners betrokken zijn. Dit leidt tot een keten- of netwerksamenwerking in een complex speelveld. Dit kan voor afstemmingsproblemen zorgen bij organisaties die in normale situaties goed samenwerken, en in ernstige gevallen vallen mensen tussen wal en schip of worden ze niet goed in de gaten gehouden. Het verbinden en integraal benaderen van onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid vergroot de kans op succesvolle, duurzame oplossingen voor inwoners. Dit vraagt om een persoonsgerichte aanpak waarin zorg- en veiligheidspartners de krachten bundelen en samen

optrekken. Verbinding van zorg en veiligheid is ook van belang ter voorkoming of verergering van multiproblematiek.

2: Wat kan ik als gemeentebestuurder doen in dit complexe veld?

Binnen de portefeuilles van zorg en veiligheid werkt u samen met verschillende partners om de best passende zorg en ondersteuning voor inwoners te realiseren en verstoringen van de openbare orde te vermijden. Dit maakt het veld waarin u opereert soms onoverzichtelijk, zeker in ernstige casussen waarin uiteenlopende problematiek speelt. De VNG heeft een handelingsperspectief opgesteld, waarin het veld beschreven wordt en de bijbehorende sturingsmogelijkheden die u als gemeentebestuurder tot uw beschikking heeft aangegeven zijn. Het document biedt handvatten om uw interne en externe sturing op complexe problematiek te verbeteren. In het najaar verzorgt de VNG regiobijeenkomsten over de verbinding van zorg en veiligheid om in gesprek te gaan over wat in uw regio belangrijk is en het handelingsperspectief toe te lichten.

3: Wat gebeurt er landelijk op het gebied van zorg en veiligheid?

De VNG schakelt op verschillende niveaus met departementen, kennisinstituten, en andere organisaties over de verbinding tussen zorg en veiligheid. Er wordt interbestuurlijk samengewerkt op verschillende onderwerpen, waaronder personen met verward gedrag, kindermishandeling en huiselijk geweld. We nemen u hieronder mee in enkele belangrijke landelijke ontwikkelingen.

- Zorg- en Veiligheidshuizen

Sommige inwoners hebben complexe problemen die zowel het domein van zorg als het domein van veiligheid raken. Oplossingen voor deze problemen worden bereikt door een persoonsgerichte aanpak vanuit beide domeinen, waarin keten- en netwerkpartners elkaar aanvullen en samen optrekken. Zorg- en Veiligheidshuizen voeren regie over deze aanpak en zijn de plek waar deze complexe problematiek landt. Medio mei 2018 is een landelijk programma Zorg- en Veiligheidshuizen gestart dat de 32 Zorg- en Veiligheidshuizen ondersteunt om bij complexe casussen doorbraken te forceren.

Het programma heeft drie prioriteiten:

- Gezamenlijk werken aan een gemeenschappelijke en kwalitatief goede basis voor alle 32 Zorg- en Veiligheidshuizen.
- Het adequaat en efficiënt organiseren van verbinding met de omgeving waarbij de partijen in het sociaal domein de ruimte krijgen zich te ontwikkelen tot een volwaardige partner met aandacht voor gegevensuitwisseling en privacy.
- Doorontwikkelen van Zorg- en Veiligheidshuizen tot brede regionale expertisecentra.

Het programma kent een doorlooptijd van twee jaren. Belangrijke partners voor de uitvoering zijn de managers en stuurgroepen van de 32 Zorg- en Veiligheidshuizen. Landelijk zijn de VNG, de ministeries van JenV en VWS en de Landelijke Vereniging van Managers Veiligheidshuizen (LVMV) mede verantwoordelijk voor de totstandkoming van het programma.

Het programma wordt geleid door Auke Blaauwbroek, voormalig wethouder in Tilburg en kwartiermaker van het onlangs gefuseerde Veiligheidshuis Parkstad. Neem voor meer informatie contact op met Auke Blaauwbroek, programmamanager (Auke.Blaauwbroek@VNG.nl) of Michiel Geuzinge (Michiel.Geuzinge@VNG.nl).

- Privacy en Gegevensdeling

In de samenwerking tussen partijen in het Zorg- en Veiligheidshuis is het praktisch altijd nodig dat partijen persoonsgegevens met elkaar delen. Bij de aanmelding bij het Zorg- en Veiligheidshuis zijn persoonsgegevens nodig, en ook in een eventueel casusoverleg moeten partijen met elkaar dossiergegevens over betrokkenen kunnen delen. Die gegevensdeling moet goed georganiseerd worden. Het gaat om mensen in kwetsbare posities, en over gevoelige medische of justitiële gegevens. De nieuwe Europese privacywetgeving, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), stelt harde eisen aan de zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens.

Voor de Zorg- en Veiligheidshuizen is een juridische grondslag gemaakt, hoe de gegevensdeling georganiseerd kan worden. De uitwerking bestaat uit drie documenten:

- Het Handvat Gegevensdeling zorg- en veiligheidshuizen. Dit document bevat de juridische analyse van hoe gegevensdeling in het Zorg- en Veiligheidshuis, conform de AVG en andere privacyregels mogelijk is.
- Het modelconvenant geeft een handreiking hoe u de juridische grondslagen in het samenwerkingsverband Zorg- en Veiligheid correct kunt afspreken. Denk daarbij aan de
- Het model privacyprotocol regelt de eisen die vanuit de privacywetgeving en de geldende juridische kaders van de samenwerkingspartners gesteld moeten worden aan de gegevensverwerking bij het behandelen van casussen in het Zorg- en Veiligheidshuis.

De oproep aan de gemeenten is om het modelconvenant en de het modelprivacyprotocol leidend te laten zijn in het opstellen van uw samenwerkingsovereenkomst voor het Zorg- en Veiligheidshuis. Het Handvat Gegevensdeling biedt daarbij de context en de volledige juridische analyse.

Het modelconvenant en het model privacyprotocol vindt u hier:

https://www.veiligheidshuizen.nl/nieuws/2018/040518_modelconvenant-en-protocol-voor-de-zorg-en-veiligheidshuizen-beschikbaar#.W0YHevZuLD4

Het Handvat Gegevensdeling vindt u hier:

<https://www.veiligheidshuizen.nl/informatie-uitwisselen-in-veiligheidshuizen#.W0YHRPZuLD4>

- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Per 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) ingevoerd, die de Wet bopz gaat vervangen. De wet biedt handvatten om meer ambulant hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan of die in een crisis raken. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten.

De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- *Een aanpassing van de rol van de burgemeester bij een crisis.* De burgemeester zal de betrokkene zo mogelijk moeten (laten) horen als hij voornemens is een crisismaatregel te nemen.
- *Het opvangen en doorgeleiden van meldingen.* Een ieder kan bij het college van burgemeester en wethouders melding doen over een persoon, voor wie de noodzaak tot geestelijke gezondheidszorg (mogelijk door verplichte zorg te bieden) onderzocht moet worden. Bij een dergelijke melding voert de gemeente een verkennend onderzoek uit en leidt het resultaat

daarvan zo nodig door aan de Officier van Justitie. Hij/zij bereidt dan de aanvraag voor een zorgmachtiging bij de Rechter voor.

- *Gewijzigde informatiedeling met ketenpartners.* In de wet is geregeld welke informatie de ketenpartners van de Wvvggz (gemeente, OM, GGZ, PVP, Rechterlijke Macht) met elkaar mogen uitwisselen. Een belangrijk deel van de voorbereiding op de wet is erop gericht om die uitwisseling ook technisch op een veilige manier mogelijk te maken.
- *Deelnemen aan een regionaal kwartaaloverleg met politie, OM en zorgaanbieders.* Om te bespreken of de keten naar behoren functioneert, zal elk kwartaal op regionaal niveau een overlegtafel worden ingericht.

De VNG vertegenwoordigt haar leden op landelijk niveau in de Bestuurlijke Ketenraad, die besluit over ketenprocessen. Ter voorbereiding daarvan is een ambtelijke werkgroep met gemeenten georganiseerd. Verder start de VNG een project om de implementatie van de Wvvggz bij gemeenten te ondersteunen. Het doel is komend najaar de nodige informatieproducten te publiceren. Uiteraard is elke gemeente verantwoordelijk voor de implementatie van de Wvvggz binnen de eigen organisatie. Dat betekent ook dat er voldoende middelen op de gemeentelijk begroting moeten worden gereserveerd om die implementatie te realiseren.

De belangrijkste vragen en antwoorden over de Wvvggz worden door de VNG verzameld. Deze Q&A licht vooral de veranderingen voor gemeenten nader toe en zal de komende maanden steeds worden geactualiseerd op onze website.

- Aanpak multidomeinproblematiek rond gezinnen

Er is veel kennis ontwikkeld voor de ondersteuning aan huishoudens met problemen op meerdere gebieden. Deze huishoudens kennen problemen op meerdere leefgebieden, waarbij tal van organisaties betrokken zijn. Om de impact bij deze huishoudens te vergroten wordt onder leiding van het ministerie van JenV in samenwerking met gemeenten een maatwerkaanpak 'meest complexe huishoudens' ontwikkeld. Dit gebeurt door - aan de hand van gesprekken met professionals - bouwstenen voor een domeinoverstijgende aanpak te ontwikkelen en te ontsluiten van bestaande kennis. De geïdentificeerde bouwstenen worden vervolgens in de praktijk beproefd en wetenschappelijk getoetst. Meer informatie hierover vindt u op de website van het [Programma sociaal domein](#).

- Personen met verward gedrag

Het Schakelteam *Personen met verward gedrag* heeft onder andere via het inzichtelijk maken van casuïstiek en het betrekken van ervaringsdeskundigen belangrijke bouwstenen geleverd voor gemeenten om de problematiek op te pakken. Het programma heeft in opdracht van het ministerie van VWS, de VNG en het ministerie van JenV gemeenten en regio's ondersteund om tot een goede sluitende aanpak te komen. Het programma eindigt op 1 oktober 2018. Daarom wordt nu nagedacht over de borging van het programma, om zo de goede resultaten die het Schakelteam behaald heeft ook in de toekomst in te zetten en aandacht te vragen voor knelpunten die nog niet zijn opgelost. De VNG wil dit onderwerp blijvend op de agenda houden in de brede zorg- en veiligheidsbeweging, onder andere in de landelijke stuurgroep zorg en veiligheid. Meer informatie vindt u hier: [Schakelteam](#).

- Actieprogramma "Geweld hoort nergens thuis", aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Op 25 april jl. is het actieprogramma "Geweld hoort nergens thuis" gepresenteerd. Gemeenten gaan samen met het Rijk de strijd aan tegen huiselijk geweld en kindermishandeling. In het actieprogramma staan maatregelen om dit probleem terug te dringen en duurzaam op te lossen. Het

programma heeft drie actielijnen: eerder en beter in beeld, stoppen en duurzaam oplossen en aandacht voor specifieke groepen. De rol en positie van Veilig Thuis wordt bijvoorbeeld versterkt en er komen tevens speciale multidisciplinaire centra huiselijk geweld, een verzamelaar voor initiatieven waarin professionals multidisciplinair en systeemgericht werken. Daarbij hebben de gemeenten de regie en de ruimte om eigen keuzes te maken over de invulling hiervan. Per regio wordt u gevraagd de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling te intensiveren en een landelijk kernteam ondersteunt hierbij. Meer over het actieprogramma vindt u [hier](#).

- Koers en kansen: innovatie in de sanctie-uitvoering

Binnen het ministerie van JenV houdt het programma “Koers en kansen voor de sanctie-uitvoering” zich bezig met vraagstukken die bijdragen aan een effectieve en toekomstbestendige sanctie-uitvoering. Binnen het programma werken justitie, gemeenten en de zorg gezamenlijk aan deze opgave. Gemeenten spelen daarin een rol, onder andere vanwege hun taken op het gebied van de nazorg voor ex-gedetineerden, schuldhulpverlening en jeugdhulp.

Voor het programma Koers en kansen worden projecten geselecteerd en gefaciliteerd die aantoonbaar bijdragen aan vermindering van herhaling van crimineel gedrag. Werkende mechanismen van die projecten worden gedurende de looptijd en erna beschikbaar gesteld en, met oog voor de specifieke kenmerken van iedere gemeente, opgeschaald. Structurele knelpunten worden benoemd en samen met de praktijk wordt gezocht naar een duurzame verbeteringen in de sanctie-uitvoering.

Na de eerste ronde projectvoorstellen zijn onder andere de volgende projecten van start gegaan:

- In diverse gemeenten zijn projecten gestart om de rol van de gemeente bij re-integratie te versterken en de doorstroming naar het gewone leven te verbeteren. Het gaat daarbij onder andere om tijdelijke woonvoorzieningen met begeleiding en arbeidsmarktbegeleiding. Een voorbeeld hiervan is een gemeentelijk re-integratieteam met maatwerkbudget en bijzondere bevoegdheden. Dit team bezoekt een gedetineerde in de eerste week van zijn detentie om met hem een re-integratieplan te maken en, waar nodig, ondersteuning te bieden bij het realiseren van de re-integratiedoelstellingen.
- Gemeenten in Noord-Nederland verbeteren de procesgang rond kortgestraften door intensieve samenwerking met justitiële ketenpartners in de periode vóór detentie. Een gedetineerde gaat met een door hemzelf opgesteld plan detentie in en begint al gedurende zijn detentie te werken aan de doelen voor zijn re-integratie. Hulp en zorg van “binnen” en “buiten” wordt zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Tot 15 september 2018 kunnen nieuwe projecten worden ingediend bij Koers en kansen. In 2019 is hiertoe wederom de mogelijkheid. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het programmateam: koersenkansen@minvenj.nl, kijk ook op de [website van Koers en kansen](#) voor meer informatie.

Heeft u naar aanleiding van deze brief, of het bijgevoegde handelingsperspectief, nog verdere vragen? Neem dan contact op met de coördinator Zorg en Veiligheid van de VNG: Astrid.Jansen@VNG.nl.

Meer informatie over Zorg en Veiligheid vindt u op www.vng.nl/zorg-veiligheid. Daarnaast kunt u zich abonneren op de nieuwsbrief Zorg en Veiligheid waarin we u informeren over aanvullende onderwerpen over zorg en veiligheid, bijvoorbeeld radicalisering, nazorg ex-gedetineerden,

mensenhandel en loverboyproblematiek en u een overzicht bieden van bijeenkomsten over zorg en veiligheid waaronder de Wvvgz in uw regio. U kunt dan een e-mail te sturen naar Astrid.Jansen@vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. Kriens', written over a faint, illegible stamp.

J. Kriens
Algemeen directeur